P9_TA(2021)0248

Vändande av den demografiska tendensen i EU-regioner med hjälp av instrument inom sammanhållningspolitiken

Europaparlamentets resolution av den 20 maj 2021 om vändande av den demografiska tendensen i EU-regioner med hjälp av instrument inom sammanhållningspolitiken (2020/2039(INI))

(2022/C 15/11)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av den fria rörligheten för arbetstagare, som garanteras genom artikel 45 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget),

— med beaktande av artikel 174 i EUF-fördraget om att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen i EU,

— med beaktande av artikel 107.3 c i EUF-fördraget, som gör det möjligt att betala ut stöd för att underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter, förutsatt att stödet inte avsevärt påverkar konkurrensen (kategori c-regioner),

— med beaktande av artikel 349 i EUF-fördraget om de yttersta randområdena,

— med beaktande av artiklarna 9, 46, 47, 48 och 147 i EUF-fördraget om olika aspekter av arbete och sysselsättning i EU,

— med beaktande av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, i synnerhet principerna 2, 3 och 20,

— med beaktande av förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering (COM(2018)0375), särskilt kapitel II om territoriell utveckling,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en facilitet för återhämtning och resiliens, COM(2020)0408,

— med beaktande av sin resolution av den 17 april 2018 om starkare ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i Europeiska unionen: kommissionens sjunde rapport ([1]),

— med beaktande av sin resolution av den 14 november 2017 om regioners användning av sammanhållningspolitiska instrument för att hantera demografiska förändringar ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 15 november 2011 om demografiska förändringar och konsekvenserna av dessa för EU:s framtida sammanhållningspolitik ([3]),

— med beaktande av sin lagstiftningsresolution av den 27 mars 2019 om förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden ([4]),

— med beaktande av artikel 20 i EUF-fördraget, förordning (EU) nr 492/2011 ([5]) och direktiv 2004/38/EG ([6]) om den fria rörligheten för arbetstagare och deras familjer i Europeiska unionen,

— med beaktande av kommissionens rapport av den 17 juni 2020 om de demografiska förändringarnas konsekvenser,

---

([1]) EUT C 390, 18.11.2019, s. 53.
([2]) EUT C 356, 4.10.2018, s. 10.
([3]) EUT C 153 E, 31.5.2013, s. 9.
([4]) EUT C 108, 26.3.2021, s. 566.
([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 492/2011 av den 5 april 2011 om arbetskraftens fria rörlighet inom unionen (EUT L 141, 27.5.2011, s. 1).
([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG av den 29 april 2004 om unionsmedborgares och deras familjemedlemmars rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier och om ändring av förordning (EEG) nr 1612/68 och om upphävande av direktiven 64/221/EEG, 68/360/EEG, 72/194/EEG, 73/148/EEG, 75/34/EEG, 75/35/EEG, 90/364/EEG, 90/365/EEG och 93/96/EEG (EUT L 158, 30.4.2004, s. 77).

Torsdagen den 20 maj 2021

— med beaktande av kommissionens färdplan av den 27 juli 2020 om landsbygdsutveckling: en långsiktig vision för landsbygdsområden ([7]),

— med beaktande av rådets slutsatser om Demografiska utmaningar – vägen framåt, som antogs den 8 juni 2020,

— med beaktande av grönboken *Åldrande: Främja solidaritet och ansvar mellan generationerna*, som kommissionen presenterade den 27 januari 2021,

— med beaktande av kommissionens färdplan av den 16 november 2020 om demografiska förändringar i EU: grönbok om åldrande ([8]),

— med beaktande av rapporten från det europeiska observationsnätverket för territoriell utveckling och sammanhållning (Espon) från december 2017 om den geografiska situationen inom den nya sysselsättningsdynamiken i EU,

— med beaktande av Espons policydokument från juni 2019 *Addressing labour migration challenges in Europe: An enhanced functional approach*,

— med beaktande av rapporten från FN:s avdelning för ekonomiska och sociala frågor, befolkningsenheten, om utsikterna för världens befolkning 2019,

— med beaktande av kommissionens rapport om de demografiska förändringarnas konsekvenser av den 17 juni 2020 ([9]),

— med beaktande av det europeiska indexet för regional konkurrenskraft 2019 (*The European Regional Competitiveness Index 2019*),

— med beaktande av OECD:s dokument om anpassning till de demografiska förändringarna, som utarbetades för det första mötet i G20:s arbetsgrupp för sysselsättning som hölls under Japans ordförandeskap för G20 den 25–27 februari 2019 i Tokyo,

— med beaktande av ”Barcelonamålen” från 2002,

— med beaktande av Regionkommitténs rapport från 2016 om de demografiska förändringarnas konsekvenser för EU:s regioner,

— med beaktande av Regionkommitténs rapport från 2018 *Addressing brain drain: The local and regional dimension*,

— med beaktande av Regionkommitténs yttrande *Demografiska förändringar: förslag om hur deras negativa effekter i EU:s regioner ska mätas och åtgärdas* av den 12–14 oktober 2020,

— med beaktande av kommissionens långsiktiga vision för landsbygdsområden, som håller på att utarbetas,

— med beaktande av Regionkommitténs yttrande *En EU-strategi för ett uppsving för landsbygdsområdena* av den 8–10 december 2020,

— med beaktande av Regionkommitténs rapport av den 30 januari 2020 om den territoriella konsekvensbedömningen av de demografiska förändringarna,

— med beaktande av artikel 54 i arbetsordningen,

— med beaktande av yttrandena från utskottet för sysselsättning och sociala frågor och utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling,

([7]) Ares(2020)3866098.
([8]) Ares(2020)6799640.
([9]) https://ec.europa.eu/info/files/report-impact-demographic-change-reader-friendly-version-0_sv

— med beaktande av betänkandet från utskottet för regional utveckling (A9-0061/2021), och av följande skäl:

A. Befolkningsfördelningen på lokal, regional och nationell nivå samt på EU-nivå, liksom hur stabil eller föränderlig denna fördelning är, tar sig mycket olika uttryck i medlemsstaterna och deras regioner, vilket påverkar avfolkningsfenomenet på olika sätt och i slutändan EU:s sociala, ekonomiska och territoriella sammanhållning. Enligt det europeiska indexet för regional konkurrenskraft 2019 finns det en klyfta mellan huvudstads-/storstadsområden och randområden; 78 procent av EU:s befolkning bor i stadsområden eller funktionella stadsområden och har tillgång till kvalitetstjänster vad gäller energi, transporter och digital konnektivitet, medan många randområden fortfarande har svårigheter i dessa avseenden. Sammanhållningspolitiken, som i och med att den står för 8,5 procent av de offentliga kapitalinvesteringarna utgör den huvudsakliga källan för offentliga investeringar i EU, kan spela en viktig roll för att ta itu med dessa demografiska utmaningar, även för att bevara EU:s naturliga demografiska balans på lång sikt.

B. I detta betänkande avser ”utsändande regioner” regioner som förlorar människor med hög utbildning och/eller kompetens (inom en eller flera sektorer respektive ett eller flera områden) till fördel för andra regioner till följd av konstant utflyttning under en viss tidsperiod, och ”mottagande regioner” avser regioner som vinner över människor med hög utbildning och/eller kompetens (inom en eller flera sektorer respektive ett eller flera områden) till följd av konstant inflyttning under en viss tidsperiod.

C. De demografiska tendenserna påverkas också av klimatförändringarna, särskilt av översvämningar och värmeböljor som kan knytas till denna process. En samordnad strategi som förenar principerna om hållbarhet, miljöanpassning och digitalisering i EU:s olika politikområden skulle också kunna bidra till att vända en negativ demografisk utveckling.

D. Det finns ett stort samband mellan å ena sidan tillhandahållande av sociala tjänster, fysiska förbindelser, IKT-konnektivitet och utbildnings- och arbetstillfällen och å andra sidan förmågan att hålla kvar och locka invånare till vissa områden. Många regioner i EU, inbegripet landsbygdsområden som utgör 44 procent av EU:s yta, avlägset belägna områden, randområden, öområden och bergsområden, som ur ett geografiskt, socialt och ekonomiskt perspektiv är missgynnade, brottas fortfarande med en vid klyfta vad gäller tillhandahållandet av sådana tjänster. Dessa områden är särskilt påverkade av låg befolkningstäthet, utflyttning från landsbygden och avfolkning, vilket inverkar negativt på åldrandet, generationsskiftet och jordbrukets utveckling. Synergierna med EU:s transportpolitik bör utökas för att ta itu med de specifika behoven i regioner med låg befolkningstäthet och avfolkningsproblem. Den nuvarande tendensen med en åldrande EU-befolkning har stora ekonomiska och sociala konsekvenser, såsom högre demografiska försörjningskvoter, påfrestningar för den finanspolitiska hållbarheten och socialförsäkringssystemens hållbarhet och större press på hälso- och sjukvården och de sociala tjänsterna.

E. Arbetskraftens fria rörlighet är en av Europeiska unionens och dess inre marknads fyra friheter.

F. Även om EU:s befolkning har ökat avsevärt under de senaste årtiondena sjunker nu ökningstakten och befolkningen förväntas minska påtagligt på längre sikt. 2015 upplevde EU sin första naturliga befolkningsminskning, med fler dödsfall än födslar. 2019 stod Europa för enbart 6,9 procent av världens befolkning och 2070 kommer Europas befolkning att utgöra mindre än 4 procent av världens befolkning, med kraftiga nedgångar särskilt i Öst- och Sydeuropa på grund av en kombination av låga födelsetal och nettoutflyttning från dessa områden till andra delar av EU. Långsiktiga demografiska tendenser i EU:s regioner visar fortsatt på lägre födelsetal och åldrande samhällen med undantag för några av de yttersta randområdena, särskilt Mayotte där befolkningen väntas öka med 38 procent till 2050 jämfört med nivån 2010 och Franska Guyana, där motsvarande ökning förväntas bli 26 procent ([10]).

G. Demografiska aspekter bör införlivas i olika politikområden, bl.a. genom att låta dem avspeglas i långsiktiga prioriteringar. Det är också viktigt att samla in och kontrollera tillförlitlig statistisk och att stödja forskning och utbyte av god praxis på alla nivåer, i syfte att främja en bättre förståelse för de demografiska utmaningarna, föregripa följderna av dem på arbetsmarknaderna och utveckla innovativa och ändamålsenliga lösningar på frågan om hur man ska säkerställa åldersvänliga miljöer.

([10]) Källor: INSEE (franska nationella byrån för statistik och ekonomiska studier), FN.

H. Den hälsokris och ekonomiska kris som följt i covid-19-pandemins spår har tydligt visat att solidaritet mellan generationerna, tillsammans med tillräcklig finansiering till hälso- och sjukvården och den sociala omsorgen samt en hållbar ekonomi, utgör drivkrafter för återhämtningsprocessen och för skapandet av mer inkluderande och motståndskraftiga samhällen. Covid-19-pandemin har avslöjat hur pass sårbara våra hälso- och sjukvårdssystem är, särskilt när det gäller vår åldrande befolkning. Covid-19-pandemin har än en gång understrukit vikten av att garantera och främja äldres värdighet och grundläggande rättigheter i EU.

I. Covid-19-krisen kommer sannolikt att få betydande följder för födelsetalen, dödstalen och migrationsströmmarna i Europa, men det går än så länge inte att förutsäga pandemins fulla ekonomiska, sysselsättningsmässiga och sociala konsekvenser. De kort- och långsiktiga följderna för den demografiska utvecklingen av de extraordinära åtgärder som vidtagits för att hantera krisen kommer att behöva analyseras noggrant, inbegripet ur ett könsperspektiv. Preliminära studier tyder på att pandemin har förvärrat den befintliga ojämlikheten mellan män och kvinnor, bland annat genom en ökning av det obetalda omsorgsarbetet och förlorade arbetstillfällen. Folkhälsokrisen påverkar kvinnor och flickor i oproportionerligt hög grad, särskilt kvinnor och flickor ur de mest sårbara grupperna, vilket bör beaktas i sammanhållningspolitiken, bl.a. genom investeringar i omsorgstjänster, förbättring av arbetsvillkoren i denna sektor och stöd till övergången till en omsorgsekonomi.

J. Inom EU har den trend där unga utbildade arbetstagare flyttar från Syd- och Östeuropa till nordvästra Europa noterats sedan början av den ekonomiska krisen 2008. Det finns ett stort samband mellan en regions socioekonomiska förhållanden och dess situation vad gäller kompetensflykt visavi kompetensinflöde. Utsändande och mottagande regioner kommer att behöva samarbeta för att ta itu med utmaningarna på detta område och använda integrerade strategier för att utveckla en långsiktig politik som är inriktad på att maximera befolkningens livskvalitet.

K. Innovation och investeringar i humankapital är de främsta drivkrafterna för socioekonomisk och sysselsättningsrelaterad tillväxt i medlemsstaterna och deras regioner på medellång till lång sikt.

Demografiska förändringar i EU – nuvarande kännetecken och utmaningar

Allmänna överväganden

1. Europaparlamentet understryker att de fyra friheterna är grundvalen för EU:s konkurrenskraft och värderingar. Parlamentet noterar emellertid att man bättre bör uppmärksamma hur de påverkar de demografiska tendenserna och vilka konsekvenser de får för balansen mellan och inom medlemsstaterna liksom för medlemsstaternas ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållning. Parlamentet understryker att EU är konfronterat med en stor demografisk utmaning, som trots att den påverkar regionerna på olika sätt måste erkännas och tacklas på ett övergripande sätt för att rätta till de senaste årens naturliga demografiska obalans. EU bör prioritera att vända dagens negativa demografiska utveckling i EU:s regioner med hjälp av åtgärder som tar itu med den underliggande orsaken och inte bara följderna av den, vid sidan av det dubbla målet att påskynda klimatomställningen och den digitala omställningen.

2. Europaparlamentet uppmärksammar i detta sammanhang betydande demografiska skillnader kopplade till skilda ekonomiska möjligheter, tillhandahållande av tjänster, tillgänglighet, transporter och digital konnektivitet på både EU-nivå och medlemsstatsnivå mellan de centrala storstadsområdena och randområdena. Parlamentet upprepar i detta sammanhang att det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) bara kan vara effektivt om den lokala transportinfrastrukturen fungerar ändamålsenligt. Parlamentet betonar att dessa skillnader är särskilt synliga i landsbygdsområden eller i områden med naturliga eller specifika begränsningar, såsom glesbefolkade områden och bergsområden, liksom mellan fastlandet och öar och de yttersta randområdena. Parlamentet upprepar att möjligheten att nå de flesta öar och yttersta randområden, alltså deras tillgänglighet, kännetecknas av transporter med få avgångar som ofta är dyra.

3. Europaparlamentet uppmärksammar att BNP per capita, inkomstnivåer, sysselsättningsgrad, födelsetal, socioekonomiska faktorer, klyftan mellan stad och landsbygd och befolkningens åldrande är några av de viktigaste faktorer som direkt påverkar befolkningsstatistiken. Parlamentet noterar att i synnerhet den nuvarande sysselsättningsdynamiken skapar demografiska förändringar inom EU:s regioner, vilket leder till sociala skillnader och utmaningar kopplade till bostadsort som sammanhållningspolitiken efter 2020 kommer att behöva ta itu med. Parlamentet understryker att mönstren med

intern migration från regioner i östra, södra och centrala EU till regioner i norr och nordväst i första hand omfattar unga, utbildade och kvalificerade arbetstagare. Parlamentet noterar att migration som omfattar tredjelandsmedborgare har gjort att EU har kunnat undvika sjunkande befolkningssiffror under de senaste åren.

4. Europaparlamentet påpekar att EU:s befolkning utan tvekan håller på att åldras samtidigt som födelsetalen sjunker, vilket påverkar den demografiska försörjningskvoten och får negativa konsekvenser för arbetskraftens tillväxt, som är mycket lägre än under de senaste tio åren. Parlamentet slår larm om en tydlig arbetskraftsminskning i EU:s östra, södra och centrala regioner. Parlamentet framhåller att befolkningens åldrande även påverkar bostads- och transportplaneringen, infrastruktur- och servicebehoven liksom den finanspolitiska hållbarheten och socialförsäkringssystemens hållbarhet. Parlamentet noterar att det behövs strategier för ett aktivt åldrande för att minska de demografiska förändringarnas negativa aspekter, särskilt i landsbygdsområden och avlägset belägna områden, och för att säkerställa en rimlig livskvalitet för alla invånare.

5. Europaparlamentet pekar på den pågående covid-19-hälsokrisen och de eventuella socioekonomiska konsekvenserna på medellång och lång sikt för dynamiken på arbetsmarknaden. Parlamentet beklagar dessutom att covid-19-pandemin har påverkat den genomsnittliga förväntade livslängden i Europa negativt. Parlamentet understryker att åtgärderna för självisolering och social distansering, trots deras positiva inverkan för att minska smittspridningen, har gjort tydliga avtryck på produktionen, efterfrågan och handeln och har inneburit en nedgång i den ekonomiska verksamheten, högre arbetslöshet, kraftigt minskade intäkter för företagen och större offentliga underskott. Parlamentet noterar att man som en följd av detta kan förvänta sig en ny våg av unga människor som flyttar både inom mellan medlemsstaterna.

6. Europaparlamentet understryker att den pågående covid-19-krisen har avslöjat avsevärda skillnader i fråga om kvaliteten på och tillgången till hälso- och sjukvårdstjänster. Parlamentet påminner i detta avseende om behovet av att stärka de offentliga tjänsterna i landsbygdsområden, såsom hälso- och sjukvårdsinrättningar, i syfte att ta itu med de mycket betydande ojämlikheterna och skillnaderna vad gäller förväntad livslängd utifrån bostadsort, samhällsposition och utbildningsnivå. Parlamentet påminner om att även den digitala klyftan har tydliggjorts av pandemin, vilken i synnerhet drabbar äldre människor och människor som bor i mindre utvecklade regioner, avlägset belägna landsbygdsområden eller bergsområden, liksom i de yttersta randområdena.

7. Europaparlamentet understryker ytterligare en utmaning som har synliggjorts av pandemin, nämligen behovet av att säkerställa anständiga arbets- och levnadsvillkor för säsongsarbetare som är viktiga för att kompensera för bristen på arbetskraft inom vissa ekonomiska sektorer, särskilt jordbruket.

8. Europaparlamentet betonar att det är en utmaning i sig att fastställa hur omfattande avfolkningsprocessen är, eftersom statistiken inte tillhandahåller tillförlitliga data, då uppgifterna om personer som flyttar från vissa områden blir tillgängliga först efter många år. Parlamentet noterar vidare att Eurostats befolkningsprognoser för det kommande årtiondet visar att både landsbygds- och stadsområden kan komma att uppleva en befolkningsförlust. Parlamentet poängterar i detta sammanhang vikten av att korrekt utvärdera omfattningen på de demografiska utmaningarna och av att på lämpligt sätt ta itu med dem, bl.a. för att motverka radikalisering och rörelser som motsätter sig den europeiska integrationsprocessen och för att stärka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen. Parlamentet rekommenderar att man utforskar möjligheten att använda andra indikatorer utöver BNP och befolkningstäthet för att klassificera regioner med allvarliga och permanenta nackdelar. Parlamentet betonar dessutom vikten av aktualiserade statistiska befolkningsuppgifter som är uppdelade på minst Nuts 3-nivå, för att förbättra kontrollen av hur den demografiska utvecklingen påverkar regionerna och göra det möjligt att vidta effektivare och mer fokuserade åtgärder för att itu med den. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att investera i en modernisering av datainsamlingskapaciteten för demografiska utvärderingar på olika Nuts-nivåer.

Lokala och regionala dimensioner

Utsändande regioner

9. Europaparlamentet noterar att landsbygdsområden, postindustriella områden och städer, som är underutvecklade jämfört med större storstadsområden, liksom avlägset belägna områden, inbegripet öar och de flesta av de yttersta randområdena, i allmänhet måste hantera en rad specifika situationer: en avsevärd nedgång i antalet invånare, bl.a. på grund av födelsetalen, inkomstnivåer som ligger under det nationella genomsnittet eller EU-genomsnittet och problem avseende territoriell integration med andra regioner, vilket gör dem mer utsatta för risken att avfolkas. Parlamentet betonar att denna situation även gör det svårt att få tillgång till offentliga tjänster såsom bostäder, utbildning och hälso- och sjukvård, inklusive tillgång till livsviktiga läkemedel. Parlamentet påpekar att 28 procent av EU:s befolkning för närvarande bor i landsbygdsregioner, men att denna siffra spås sjunka avsevärt i framtiden. Parlamentet betonar att EU-initiativ som är avsedda för landsbygdsområden, såsom sammanhållnings- och jordbrukspolitiken, bör stärkas ytterligare genom främjande

av bättre samordning av politiska initiativ som ökar ungdomssysselsättningen, företagarandan, digitaliseringen och stödet till unga och nya jordbrukare. Parlamentet välkomnar i detta avseende kommissionens avsikt att skynda på utbyggnaden av bredbandsinfrastruktur med hög kapacitet i glesbefolkade områden och landsbygdsområden och ser detta som en chans att förbättra livskvaliteten och att främja utbildningsmöjligheter, skapandet av sysselsättning, innovation, bättre tillgång till hälso- och sjukvårdstjänster och andra offentliga tjänster, anpassning till tekniska förändringar och utveckling av kulturinrättningar och fritidsaktiviteter. Parlamentet betonar att kvinnor i landsbygdsområden spelar en viktig roll för utvecklingen av dessa samhällen och att ett större erkännande av kvinnors arbete och rättigheter på arbetsmarknaden på landsbygden skulle minska avfolkningsrisken avsevärt. Parlamentet uppmuntrar kommissionen och medlemsstaterna att inrätta särskilda strategier för att främja kvinnors inflytande i landsbygdsområden. Parlamentet uppmuntrar insamlingen av könsuppdelade data för att kartlägga och ta itu med den bristande jämställdhet som eventuellt förekommer.

10. Europaparlamentet uppmärksammar några av de faktorer som driver fram demografiska förändringar och som tvingar människor att flytta från ovan nämnda områden och avskräcker andra från att flytta dit: dålig infrastruktur, bl.a. avsaknad av snabbt bredbandsinternet och transportnät, hög ungdomsarbetslöshet, färre arbetstillfällen, i synnerhet på befattningar som kräver högre utbildning, och även i allmänhet för kvinnor, brist på offentliga och privata tjänster, besvärlig tillgång till hälso- och sjukvård, färre utbildningsmöjligheter, allmännyttiga företag och sociala tjänster, vilket försvårar anpassningen till den tekniska förändringen, samt brist på kulturinrättningar och fritidsaktiviteter. Parlamentet påminner dessutom om hur klimatförändringarna och de naturkatastrofer som följer i spåren av dem påverkar avfolkningen, såsom intensiva värmeböljor som leder till ökenspridning i vissa områden i söder.

11. Europaparlamentet betonar att denna bristande diversifiering i vissa regioners regionala ekonomiska struktur riskerar att skapa en negativ ”stämpel”, bl.a. bland de egna invånarna, som kanske är missnöjda med sin livskvalitet och med de inrättningar och tjänster som står till deras förfogande. Parlamentet oroas i detta avseende över den ”missnöjets geografi” som breder ut sig i många av EU:s regioner där människor känner sig övergivna, vilket har en nära koppling till demografiska förändringar. Parlamentet framhäver i detta sammanhang kompetensflyktseffekten, som leder till att högutbildade och kvalificerade personer flyttar från en viss region till en annan eller från ett visst land till ett annat. Parlamentet påpekar särskilt att ”flykten” av sjukvårdspersonal, såsom läkare och sjuksköterskor, och lärare, som har förvärrats av de senaste årens kraftiga nedskärningar i de offentliga anslagen till hälso- och sjukvården och den sociala omsorgen, har försämrat vårdens och utbildningens kvalitet och gjort det svårt, särskilt i avlägset belägna områden, i landsbygdsområden och i de yttersta randområdena, att få tillgång till vård och utbildning av god kvalitet.

12. Europaparlamentet anser att även stadsområden är utsatta för avfolkning med tanke på att folkmängden har minskat i vart femte stad i EU sedan 1990. Parlamentet noterar emellertid att den minskade folkmängden i städerna inte alltid är en kontinuerlig linjär process utan att den kan vara knuten till vissa händelser eller tidpunkter, beroende på de lokala eller regionala förhållandena.

13. Europaparlamentet understryker ett mönster av en sorts inre diskrepans (*inner peripheralisation*), i den bemärkelsen att regionerna i centrala, östra och södra EU rapporterar en avsevärt negativ nettoutflyttningsgrad, samtidigt som regionerna i norra och västra EU rapporterar en avsevärt positiv grad, då de kontinuerligt tar emot ett stort antal ekonomiska migranter. Parlamentet anser att dessa skillnader dessutom fördjupas i landsbygdsområden där de sammanhållningspolitiska medlen och medlen i den gemensamma jordbrukspolitiken tydligare måste fokusera på innovation för att uppmuntra unga människor att börja bedriva jordbruksverksamhet liksom på digitalisering, rörlighet på landsbygden och utvecklingen av smarta byar samt på att hjälpa familjejordbruk att dra fördel av innovation och ny teknik.

Mottagande regioner

14. Europaparlamentet konstaterar att storstadsområdena runt större städer uppvisar en positiv migrationsgrad, med karakteristiska befolkningsrörelser från landsbygd till stad, till följd av att sysselsättningsökningen i allt högre grad är koncentrerad till stadsområden.

15. Europaparlamentet noterar även att regioner med en stor andel högutbildade människor och som erbjuder fler sysselsättningsmöjligheter för högutbildade människor är mindre utsatta för avfolkningsprocessen.

16. Europaparlamentet framhäver att sektorer inom kunskapsekonomin bidrar till regional utveckling genom att erbjuda höga nivåer av socialt kapital, nätverk och teknik. Parlamentet konstaterar att innovativ ekonomisk verksamhet typiskt sett bedrivs i tekniskt sett mer avancerade regioner där tillräckliga anhopningar av ”smarta” företag är mer tillgängliga.

17. Europaparlamentet understryker å andra sidan att alltför stora befolkningskoncentrationer i vissa stadsområden redan har fått negativa sidoeffekter, såsom trängsel, stigande bostads- och transportkostnader, föroreningar, otillräcklig vattenförsörjning, avfallshanteringsproblem, hög energiförbrukning, sämre livskvalitet och förortsutbredning liksom betydande risker för fattigdom och social utestängning, och osäkerhet för vissa grupper av befolkningen. Parlamentet understryker att dessa negativa effekter således har lett till att de lokala myndigheterna inte är i stånd att tillhandahålla service till alla invånare i stadsområden. Parlamentet slår larm om några av de negativa effekter som en hög befolkningskoncentration i stadsområden kan ha för folkhälsan, vilket har belysts av covid-19-pandemin.

18. Europaparlamentet noterar att migrationen direkt påverkar hur inkluderande städerna är, vilket kräver skräddarsydda politiska åtgärder och stödåtgärder som är anpassade till olika lokala eller regionala förhållanden. Parlamentet påminner i detta avseende om att ekonomiska migranter bidrar mer i form av skatter och sociala avgifter än vad de får tillbaka i form av individuella förmåner. Parlamentet framhäver behovet av att stärka integrationspolitiken och stödja de lokala och regionala myndigheterna i detta avseende.

Skräddarsydda åtgärder: att hitta lösningar på den demografiska nedgången

19. Europaparlamentet betonar betydelsen av sådana befintliga initiativ som det europeiska innovationspartnerskapet för aktivt och hälsosamt åldrande, it-stöd i hemmet och EIT:s kunskapscentrum för innovation på det digitala området samt inom hälso- och sjukvård. Parlamentet uppmanar kommissionen att beakta de lösningar som redan har utvecklats inom ramen för dessa initiativ för att hantera den demografiska omställningen när den tar itu med de demografiska utmaningar som EU:s regioner står inför. Parlamentet understryker den betydelse som den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande har för att stödja utbildning i områden som riskerar att avfolkas.

20. Europaparlamentet betonar att lokala, och regionala och nationella myndigheter, branschsammanslutningar och icke-statliga organisationer är viktiga för att kartlägga och bedöma landsbygdsområdens och städers särskilda behov av investeringar i rörlighet, territoriell tillgänglighet och grundläggande tjänster, och därmed för att frigöra de berörda områdenas potential, inbegripet ekonomiska, sociala och demografiska tendenser. Parlamentet anser därför att de borde spela en avgörande roll som aktiva deltagare i utvecklingen av territoriella strategier som kommer från lokalsamhällena. Parlamentet framhäver vikten av att när så är möjligt inkludera ett specifikt budgetanslag för att vända de demografiska tendenserna i relevanta EU-program och av att göra konsekvensbedömningar av den offentliga politikens påverkan på demografin. Parlamentet påpekar att ett territoriellt perspektiv på EU:s instrument, såsom hållbar stadsutveckling, strategier för lokalt ledd utveckling eller integrerade territoriella investeringar, skulle kunna vara ett användbart verktyg som kan användas för att behålla och skapa arbetstillfällen, förbättra regionens attraktionskraft och öka tillgången till service på lokal nivå. Parlamentet konstaterar att den cirkulära ekonomin och bioekonomin har stor potential att blåsa nytt liv i dessa områden och efterlyser skräddarsytt tekniskt stöd för att stödja lokala och regionala myndigheter vid utformningen och genomförandet av dessa strategier, bl.a. med hjälp av deltagarbaserade metoder som engagerar lokala intressenter, arbetsmarknadens parter och det civila samhället.

21. Parlamentet påpekar att det måste utarbetas en europeisk agenda för landsbygdsområden för att förbättra landsbygdsområdenas och de avlägset belägna områdenas tillgänglighet, attraktionskraft och hållbara utveckling för att utverka positiva effekter som gör att leveranskedjan och den inre marknaden fungerar väl. Parlamentet noterar att dessa områdens tillgänglighet och attraktionskraft kan förbättras genom att entreprenörer och små och medelstora företag får tillgång till kapital och genom investeringar i innovationsekosystem för att stödja kunskapsskapande och tekniskpridning liksom genom tillhandahållande av offentliga och nödvändiga tjänster av god kvalitet, digitalisering, inbegripet för småföretag, digital innovation, digital konnektivitet och transporttjänster av god kvalitet. Parlamentet anser att de lokala och regionala myndigheterna på effektivast möjliga sätt bör kartlägga lämpligt tillhandahållande av tjänster, och att konceptet ”landsbygdssäkring” (*rural-proofing*) bör användas för att tillgodose landsbygdsområdenas och de avlägset belägna områdenas specifika behov, med fokus på genomförandet av strategier och utarbetandet av lämpliga lösningar.

22. Europaparlamentet upprepar att transportnäten kan spela en avgörande roll för att ta itu med de demografiska förändringarna och hejda avfolkningen genom att stärka förbindelserna mellan landsbygd och stad, bl.a. genom investeringar i kollektivtrafik och andra mobilitetstjänster på landsbygden. Parlamentet understryker i detta avseende vikten av att förbättra transportinfrastrukturen, t.ex. genom att underhålla och återuppliva befintliga transportförbindelser och uppföra förbindelser till TEN-T, som är särskilt viktiga på landsbygden, i randområden, på öar och i de yttersta randområdena, genom att stödja övergången till hållbara och smarta transportnät och genom att stärka transportsystemens driftskompatibilitet som ett led i strategin för hållbar och smart mobilitet.

23. Europaparlamentet anser att hållbar landsbygdsturism skulle kunna spela en mycket viktig roll för att ta itu med avfolkningen och främja skapandet av arbetstillfällen och den ekonomiska och demografiska diversifieringen i landsbygdsområdena.

24. Europaparlamentet konstaterar att hänsyn måste tas till landsbygdsregionernas behov och utmaningar, inbegripet de behov och utmaningar som är kopplade till klimatförändringarna, i samband med omställningen till klimatneutralitet och hållbar och smart mobilitet i linje med målen i den gröna given. Parlamentet anser vidare att dessa investeringar kommer att möjliggöra en rättvis och jämlik omställning till en digital ekonomi och ett digitalt onlinebaserat utbildningssystem som är tillgängligt för alla medborgare, särskilt de mest utsatta i samhället. Parlamentet anser i detta avseende att sammanhållningspolitiken spelar en grundläggande roll genom investeringar i offentliga och nödvändiga tjänster av god kvalitet.

25. Europaparlamentet anser att EU-agendan för städer, som identifierar större prioriteringar och åtgärder för att förbättra livskvaliteten i stadsområden, skulle kunna bidra till att forma lämpliga verktyg för att främja tillväxt, integration, samarbete och innovation och för att tackla sociala utmaningar. Parlamentet insisterar även på att det måste utvecklas strategier för att stärka kunskapsekonomin och den smarta specialiseringen i EU:s regioner, bl.a. genom utformningen av kunskapsnätverk och tillhandahållandet av stöd till investeringar i humankapital. Parlamentet framhåller den roll som spelas av städer och regioner både i avfolkade och i överbefolkade områden. Parlamentet upprepar att det måste ställas fler finansieringsmöjligheter till direkt förfogande för städer och regioner för att genomföra program lokalt, och förespråkar maximal användning av det europeiska stadsinitiativet.

26. Europaparlamentet understryker att sammanhållningspolitiken bör bidra till att kvinnor integreras bättre i den politiska planeringen av regional utveckling och stadsutveckling, i syfte att utforma könsinkluderande städer och samhällen för alla. Parlamentet anser dessutom att investeringar som sker inom ramen för ESF+ bör främja anställbarheten för kvinnor och ensamstående föräldrar som kämpar för att hitta ett arbete, säkerställa finansiering till överkomlig barnomsorg och stödja unga familjer. Parlamentet påminner om att behoven hos barn som bor hos en anhörig eller som bor ensamma medan deras föräldrar arbetar utomlands också bör tillgodoses genom rådgivningstjänster, tillgång till bostäder, hälso- och sjukvård och utbildning. Parlamentet framhäver också betydelsen av lagstiftning som gör det möjligt för familjer att på ett tillfredsställande sätt förena arbete och privatliv.

27. Europaparlamentet understryker att investeringarna också bör vara inriktade på att hjälpa unga och äldre människor, personer med funktionsnedsättning och andra utsatta grupper att komma in på arbetsmarknaden eller att inte slås ut därifrån och att hitta ett kvalitetsjobb, med särskild inriktning på de mest avfolkade landsbygdsområdena och avlägset belägna områdena. Parlamentet anser att skräddarsydd utbildning också bör utforskas i syfte att främja konceptet ”välfärdsekonomi” liksom strategier för ett sunt och aktivt åldrande.

28. Europaparlamentet påminner om att etniska minoriteters behov också bör tillgodoses i samband med att man tar itu med demografiska förändringar.

29. Europaparlamentet påminner om att det behövs strategier på EU-nivå samt nationell och regional nivå för att vända arbetskraftsmigrationen. Parlamentet uppmanar de lokala, regionala och nationella myndigheterna samt myndigheterna på EU-nivå att utveckla strategier som ökar deras regioners attraktionskraft i fråga om sysselsättningsmöjligheter och att motverka kompetensflykten i utsändande regioner genom förebyggande, mildrande och lämpliga åtgärder, bl.a. med hjälp av sammanhållningspolitiska verktyg. Parlamentet understryker i detta sammanhang att det redan pågår flera initiativ i olika medlemsstater, såsom incitament för arbetstagare med mycket specialiserade färdigheter, vilka syftar till att vända kompetensflykten till kompetensinflyttning i regionerna i fråga.

30. Europaparlamentet betonar att covid-19-hälsokrisen har påverkat medlemsstaterna och regionerna i olika utsträckning och att den sannolikt kommer att leda till nya tendenser vad gäller befolkningsutvecklingen. Parlamentet påminner i detta sammanhang om att de extra resurser för Eruf och ESF som tillhandahålls genom React-EU, som visserligen bara är ett tillfälligt instrument för att säkerställa en sund och stabil återhämtning av EU:s ekonomi efter krisen, i väsentlig grad skulle kunna bidra till att hålla människor i sysselsättning och skapa nya arbetstillfällen i områden som riskerar att avfolkas, bl.a. genom stöd till små och medelstora företag och egenföretagare. Parlamentet välkomnar införandet av flexibla arbetsformer, inbegripet distansarbete och korttidsarbete, och understryker att ingen diskriminering får ske i samband med beviljandet av detta stöd.

31. Europaparlamentet påminner i detta avseende om att pandemin har belyst digitaliseringens betydelse i hela ekonomin för att mildra konsekvenserna av den sociala distanseringen och inskränkningarna i den fria rörligheten liksom för att förenkla hälsoövervakningen eller medicinsk rådgivning på distans och tillhandahålla hälso- och sjukvårdstjänster i glesbygden eller i områden med naturbetingade eller demografiska utmaningar. Parlamentet anser att dessa möjligheter bör utnyttjas för att skapa nya arbetstillfällen i områden med en åldrande befolkning.

32. Europaparlamentet framhåller distansarbetets utbredning under covid-19-krisen, och anser att detta kan visa sig vara ett användbart verktyg för att vända avfolkningstendenser på landsbygden genom att göra det möjligt för unga utbildade människor att stanna kvar i områden som de annars skulle flytta ifrån. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att reflektera över hur distansarbete skulle kunna påverka den framtida rörligheten inom EU och uppfattningen om olika regioners attraktionskraft.

Politiska rekommendationer

33. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att föreslå en strategi för de demografiska förändringarna som är indelad i följande huvudområden: anständiga anställningsvillkor, balans mellan arbete och privatliv, den territoriella aspekten av politik som främjar ekonomisk verksamhet och sysselsättning, ett tillräckligt utbud av sociala tjänster av allmänt intresse i alla områden, välfungerande lokal kollektivtrafik och tillräckliga omsorgstjänster för personer i beroendeställning och långvård, med särskild tonvikt på nya arbetsformer och deras sociala konsekvenser.

34. Europaparlamentet uppmanar med kraft medlemsstaterna och de regionala myndigheterna att begagna sig av ett integrerat tillvägagångssätt för att ta itu med de demografiska utmaningarna inom ramen för de sammanhållningspolitiska instrumenten, och uppmuntrar främjande av smarta städer och andra former av incitament för att hålla kvar befolkningen och locka unga människor till landsbygdsområden och halvurbana områden.

35. Europaparlamentet påminner om att mekanismen för återhämtning och resiliens kommer att tillhandahålla omfattande ekonomiskt stöd för att göra medlemsstaternas ekonomier mer motståndskraftiga och bättre rustade för framtiden, och insisterar på att medlemsstaterna, utifrån sina särskilda omständigheter, bör föreslå åtgärder för att hantera de demografiska förändringarna, i synnerhet i de mest utsatta områdena, i sina nationella planer för återhämtning och resiliens. Parlamentet anser att lokala och regionala organ måste delta aktivt i utarbetandet av dessa planer, eftersom detta är ett område av särskild vikt när planerna ska utvärderas, och att de därefter också ska vara delaktiga i medlemsstaternas förvaltning av planerna. Parlamentet anser att det bör utvecklas synergier mellan sammanhållningspolitiken och programmen inom Next Generation EU, för att säkerställa en mer mångsidig strategi för att ta itu med de demografiska utmaningarna.

36. Europaparlamentet framhäver betydelsen av FRO och dess genomförandemekanism, vilka har till syfte att stödja de samhällen som påverkas av energiomställningen genom att bidra till att det skapas nya möjligheter för landsbygdsområden och postindustriella områden och till att risken för avfolkning minskar. Parlamentet anser att lokala och regionala samarbetsinitiativ bör få stöd i detta avseende.

37. Europaparlamentet upprepar att de demografiska förändringarna är en grundläggande utmaning för EU och att hanteringen av dem bör prioriteras i utformningen och genomförandet av program. Parlamentet påminner i detta avseende om att ett av de främsta mål som fastställs i förordningen om Eruf och Sammanhållningsfonden för den kommande fleråriga budgetramen (2021–2027) är att stödja stads- och landsbygdsområden med geografiska eller demografiska nackdelar och att medlemsstaterna som ett led i detta måste fördela ekonomiskt stöd från EU till projekt som främjar miljömässigt hållbar och socialt inkluderande ekonomisk utveckling i de berörda regionerna. Parlamentet påminner i detta avseende om att särskilt stöd bör ges till Nuts 3-områden eller kluster av lokala administrativa enheter med en befolkningstäthet på under 12,5 invånare/km^2 eller med en genomsnittlig årlig befolkningsminskning på mer än 1 procent mellan 2007 och 2017, som bör omfattas av särskilda regionala och nationella strategier för att säkerställa bättre fysiska förbindelser och IKT-konnektivitet, förbättra tillgången till och kvaliteten på sociala tjänster samt främja entreprenörskap och skapandet av arbetstillfällen av god kvalitet genom sammanhållningsinstrumenten. Parlamentet välkomnar den nya artikeln i förordningen om Eruf och Sammanhållningsfonden som efterlyser nationella planer för att stödja regionala och lokala områden som konfronteras med en konstant demografisk nedgång

38. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att i större utsträckning mobilisera medel ur ESF och FRO och att kombinera dessa medel med nationella och lokala investeringar för att ta itu med social utestängning, energifattigdom och materiell fattigdom, effektivt bekämpa den digitala klyftan och den digitala utestängningen, särskilt på landsbygden och bland unga, äldre och personer med funktionsnedsättning, och säkerställa tillgång till digitala verktyg och program och till rimligt prissatt kommunikationsinfrastruktur. Parlamentet efterlyser därför faktiska möjligheter att till en rimlig kostnad tillägna sig digital kompetens på ett sätt som är anpassat till de äldres behov. Parlamentet påpekar att dessa initiativ har större chanser att lyckas om de är kopplade till möjligheter till utbyte mellan generationerna. Parlamentet anser i den bemärkelsen att digitaliseringens, robotiseringens och den artificiella intelligensens potential skulle kunna utforskas och främjas ännu mer, parallellt med säkerställande av höga etiska standarder och säkerställande av delaktighet, i syfte att öka äldre människors självständighet och förbättra deras levnadsvillkor och hälsa.

39. Europaparlamentet upprepar behovet av ytterligare lokala och integrerade sätt att behandla sammanhållningspolitiken, de nationella strategiska planerna för den gemensamma jordbrukspolitiken och de nationella strategiska återhämtningsplanerna för att möjliggöra en enklare men ändå sund förvaltning av ekonomiska resurser och för att maximera synergierna mellan EU:s olika fonder och integrerade verktyg. Parlamentet betonar behovet av att stärka den administrativa kapaciteten för att minska byråkratin och av att säkerställa konsekvent lagstiftning genom hela projektgenomförandeprocessen och riktat tekniskt stöd i alla faser.

40. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomföra programplanerings- och genomförandeprocessen inom ramen för sammanhållningspolitiken 2021–2027 med fullt iakttagande av partnerskapsprincipen och att i sina partnerskapsavtal ta hänsyn till de särskilda behoven i regioner med demografiska begränsningar. Parlamentet betonar vikten av att prioritera regionala och subregionala behov, inbegripet demografiska aspekter och migrationsaspekter och territoriella utmaningar (stadsrelaterade och landsbygdsrelaterade). Parlamentet anser att dessa strategier bör åtföljas av territoriella och demografiska konsekvensbedömningar som ska genomföras parallellt med ekonomiska, miljömässiga och sociala bedömningar. Parlamentet uppmanar kommissionen att kontrollera och där så är lämpligt säkerställa ett fullständigt genomförande av uppförandekoden för partnerskap, som kan bidra till att öka utnyttjandet av de sammanhållningspolitiska medlen och samtidigt höja projektkvaliteten.

41. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att beakta de olika demografiska utmaningarna i utformningen av sina nationella planer för återhämtning och resiliens, nationella utvecklingsstrategier, långsiktiga strategier för hållbar utveckling och skräddarsydda sammanhållningspolitiska program, som ska vara knutna till den europeiska planeringsterminens mål, i syfte att säkerställa tillräcklig finansiering för att tackla avfolkning, vända negativa tendenser och stärka områdenas attraktionskraft.

42. Europaparlamentet uppmanar de lokala, regionala och nationella myndigheterna i regioner som riskerar att avfolkas att fokusera investeringarna på former för att uppmuntra unga familjer att bosätta sig i dessa regioner liksom på allmän tillgång till kvalitetstjänster och infrastruktur, med deltagande av små och medelstora företag och tjänstehanteringsföretag, och att fokusera på skapande av sysselsättning, särskilt för unga människor, omskolning av arbetstagare, skapande av förutsättningar som främjar entreprenörsandan och stöd till små och medelstora företag. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att stärka sitt stöd till detta. Parlamentet anser att man bör prioritera investeringar i utbildning på alla nivåer, inbegripet förskoleverksamhet, överkomliga, tillgängliga och rättvisa mobilitetstjänster, barnomsorg för att främja kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och livslångt lärande, särskilt i landsbygdsområden och i de yttersta randområdena. Parlamentet anser att det är särskilt viktigt att skapa de rätta förutsättningarna för att få unga människor att stanna kvar i dessa regioner och förhindra att elever lämnar skolan med endast grundskoleutbildning, genom att erbjuda dem attraktiva möjligheter till utbildning, yrkesutbildning, fortbildning och omskolning på lokal och regional nivå, inbegripet digital kompetens, genom klassrums- eller distansundervisning, för att uppmuntra dem att studera vidare i dessa regioner. Parlamentet inser att regionerna kommer att behöva ett samlat stöd från EU och medlemsstaterna i detta arbete.

43. Europaparlamentet förordar att mer ska göras för att stödja de regioner som står inför kraftiga befolkningsökningar, till exempel Mayotte och Franska Guyana, genom att tillräckliga ekonomiska medel anslås för att säkerställa att det fortlöpande och i tillräcklig omfattning tillhandahålls bastjänster av god kvalitet, särskilt inom utbildningsväsendet, hälso- och sjukvården och transportsektorn.

44. Europaparlamentet anser att de lokala och regionala myndigheterna bör involveras i långsiktiga initiativ på olika nivåer för samarbetsbaserad styrning och planering. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att sprida god praxis om användningen av och fördelarna med denna form av styrnings- och planeringsverktyg för att främja polycentrisk utveckling, och att använda de territoriella konsekvensbedömningarna för att ytterligare utforma de EU-strategier och nationella strategier som påverkar de demografiska förändringarna. Parlamentet upprepar i detta avseende hur viktigt det är att regionerna verkligen deltar aktivt i planeringen och hanteringen av faciliteten för återhämtning och resiliens för att göra instrumentet effektivare.

45. Europaparlamentet anser att innovation och forskning kan ha positiva spridningseffekter på regional nivå, och uppmuntrar beslutsfattare på regional och lokal nivå att använda sig av den nya faciliteten för återhämtning och resiliens och Eruf för att investera i bredbandsutbyggnaden för att främja den digitala och kunskapsbaserade ekonomin, liksom i tillhandahållandet av resurser, offentliga tjänster och incitament av hög kvalitet, i syfte att hålla kvar högutbildade arbetstagare för att utveckla forskningscentrum i de olika regionerna, och därmed göra avfolkningsområdena mer attraktiva inte minst för unga talanger och företagare. Parlamentet efterlyser en vidareutveckling av synergierna mellan de europeiska struktur- och investeringsfonderna och Horisont Europa-programmet liksom andra initiativ, såsom de som främjas av Europeiska institutet för innovation och teknik. Parlamentet anser dessutom att en attraktiv finanspolitik för

företagsinvesteringar genom reducerade skattesatser för familjer och skattemässiga stimulansåtgärder för arbetsgivare och egenföretagare skulle underlätta skapandet av arbetstillfällen och öka investeringsmöjligheterna. Parlamentet anser vidare att åtgärder för att uppmuntra unga familjer att köpa sin första bostad liksom mer flexibilitet i fråga om statlig reglering skulle kunna övervägas för att lösa de utmaningar som avfolkningen innebär.

46. Europaparlamentet uppmuntrar regionerna att dra nytta av sina konkurrensfördelar utifrån vad som fastställts i strategierna för smart specialisering. Parlamentet rekommenderar att man utvecklar så kallade ”oasstrategier” genom att fokusera på de mest framgångsrika sektorerna som befinner sig i full expansion, genom att exploatera regionens lokala utvecklingspotential. Parlamentet uppmanar de lokala och regionala myndigheterna att investera i ungdomsgarantiinitiativet, som är inriktat på att locka unga och utbildade arbetstagare, behålla personer som redan har en anställning, uppmuntra entreprenörskap och utnyttja lokala och nationella incitament samt EU-incitament. Parlamentet understryker dessutom vikten av att vidta åtgärder för att främja solidaritet mellan generationerna, aktivt åldrande och de möjligheter som den så kallade silverekonomin innebär för att i grunden ändra politiken för landsbygdsområden och vända problemet med en åldrande befolkning till en möjlighet till utveckling för landsbygdsområdena.

47. Europaparlamentet betonar behovet av ett bredare lokalt och regionalt perspektiv i linje med den nya Leipzigstadgan om hållbara städer i Europa (*New Leipzig Charter: The Transformative Power of Cities for the Common Good*) och den ”territoriella agendan 2030” för att stärka mellanstora städers och mindre orters urbana nätverk, i syfte att utnyttja deras betydande potential att driva på territoriell, ekonomisk och social sammanhållning bortom sina omedelbara gränser, genom bättre kopplingar mellan stad och landsbygd, funktionella områden och regionalt samarbete.

48. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att fokusera på politisk samordning på EU-nivå av frågor som rör funktionella samarbetsområden på olika nivåer, såsom gränsöverskridande nivå, makroregional nivå och nivån stad–landsbygd, för att hantera de demografiska utmaningarna.

49. Europaparlamentet insisterar på att investeringarna bör fokusera på informations- och kommunikationsteknik och humankapital, eftersom detta har potential att minska avstånden mellan användarna och locka högutbildade arbetstagare för att undvika den digitala klyftan och säkerställa digital sammanhållning. Parlamentet betonar vikten av att finansiera IKT-infrastruktur, utvecklingen och användningen av denna teknik bland små och medelstora företag och skolor i landsbygdsområden, öområden, bergsområden, isolerade områden och områden stadda i industriell omvandling, inklusive genom finansiering från faciliteten för återhämtning och resiliens och genom sammanhållningspolitiska medel rent allmänt. Parlamentet betonar vikten av att sträva efter ett jämlikt och parallellt ibruktagande av dessa tekniker i regionerna och medlemsstaterna för att minska skillnaderna vad gäller attraktionskraft och den digitala klyftan.

50. Europaparlamentet konstaterar att ”magnetstäder” först och främst bidrar till uppbyggnaden av regionala ”tillväxtcentrum”. Parlamentet understryker likväl att mellanstora städer spelar en avgörande roll för den regionala utvecklingen, och uppmanar i detta avseende kommissionen och medlemsstaterna att tillämpa strategier för en harmoniserad utveckling av dessa städer.

51. Europaparlamentet anser att kommunerna bör främja initiativ för ”öppen innovation”, och utnyttja kunskaper för att påskynda innovationsprocessen och utveckla ett samarbetsbaserat tillvägagångssätt med relevanta partner och berörda aktörer i syfte att skapa regionala innovationsekosystem.

52. Europaparlamentet belyser den blå ekonomins potential för att vända den negativa demografiska utvecklingen på småöar och i havsregioner i EU:s randområden. Parlamentet betonar att korrekt genomförda verksamheter inom ramen för den blå ekonomin, om de övervakas noggrant för att begränsa eventuella negativa externa miljöeffekter och för att öka de socioekonomiska fördelarna för hela värdekedjan, inklusive småföretag, områden i inlandet och lokalbefolkningen, skulle kunna bidra till att bekämpa avfolkningen i Sydeuropa och medverka till att sprida intäkterna från kuststäder till byar på landsbygden, till att öka den sociala integrationen och till att uppnå målen i den europeiska gröna given.

53. Där så är lämpligt rekommenderar Europaparlamentet att medlemsstaternas utbildningssystem tas under omprövning, bland annat genom att det utvecklas utbildningsvägar till yrken som är förenliga med distansarbete, kombinerat med åtgärder för att förhindra en konstant kompetensflykt från de utsändande regionerna. Parlamentet insisterar på utnyttjandet av lokala och regionala fördelar liksom på utvecklingen av lokala ekonomiska och sociala faciliteter och skräddarsydda lösningar, inte bara för att förhindra kompetensflykten utan också för att vända detta fenomen. Parlamentet anser att yrkesutbildning, inbegripet arbetskraftens rörlighet, kan vara ett effektivt sätt att dela färdigheter och yrkeserfarenheter för att höja arbetstagarnas kompetens och öka deras motståndskraft mot de snabba förändringarna på arbetsmarknaden, vilket därmed bidrar till att förebygga kompetensflykten. Parlamentet uppmuntrar lokala och regionala myndigheter att underlätta tillgången till utbildning som varvas med praktik för att förbättra övergången från utbildning till

anställning. Parlamentet anser dessutom att man bör främja ”diasporastrategier” för hela Europa, som är inriktade på att uppmuntra personer som har flyttat till en attraktivare region att flytta tillbaka, med fokus på studenter som studerar jordbruk och jordbruksekonomi på universitet eller annan inrättning för högre utbildning som bör ges incitament för att återvända till sin hemregion efter examen för att bidra till den utsändande regionens ekonomiska bärkraft.

54. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa att initiativet om en långsiktig vision för landsbygdsområden innefattar praktiska lösningar och medel för att stödja hanteringen av randområdena och de demografiska förändringarna. Parlamentet anser att denna långsiktiga vision för landsbygdsområden bör utvecklas till en sann europeisk agenda för landsbygdsområden, med faktiska och konkreta mål, och att alla berörda regionala och lokala aktörer bör delta i såväl utformningen som genomförandet av den. Parlamentet anser vidare att den bör innehålla en strategi för jämställdhetsintegrering åtföljd av konsekvensbedömningsverktyg. Parlamentet uppmanar kommissionen att i samförstånd med medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna föreslå en ny giv för befolkningsstatistik i EU som en politisk flernivåstrategi som skulle utmynna i en europeisk strategi för demografiska tendenser. Parlamentet anser att demografiska frågor, däribland avfolkning och åldrande, bör diskuteras under konferensen om Europas framtid.

o

o o

55. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén, Regionkommittén och medlemsstaternas nationella och regionala parlament.